CONDIȚIILE METEOROLOGICE ŞI AGROMETEOROLOGICE DIN PRIMĂVARA ANULUI 2010

Dr. **Ilie BOIAN**, director
Tatiana STAMATOV, inginer-coordonator,
Centrul Meteorologie şi Prognoze Climatice,
Serviciul Hidrometeorologic de Stat

Primăvara anului 2010 în Republica Moldova a fost caldă şi cu precipitații. Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin 0ºC (adică începutul primăverii meteorologice) s-a semnalat pe o mare parte a teritoriului la 18 februarie, fiind cu 10-14 zile mai de vreme față de data medie multianuală, iar în cele de nord – 18 martie, fiind cu 7 zile mai tîrziu decît de obicei.

Temperatura medie a aerului, pe parcursul sezonului, a constituit în teritoriu 9,8-11,1ºC căldură, fiind cu 0,6-1,7ºC mai ridicată față de normă. Maxima absolută a temperaturii aerului pe parcursul sezonului a constituit 29ºC căldură (mai), iar minima absolută – 17ºC frig (martie).

Ultimele înghețuri în aer pe teritoriul republicii s-au semnalat la 27 aprilie, cu intensitatea de 0,1-1,7ºC frig (SM Rîbnița, Bălți, Codrii, Bălțata, Tiraspol), iar la suprafața solului – pe 27-28 aprilie cu intensitatea de 0-3ºC frig (SM Bălțata, Chişinău, Tiraspol).

Cantitatea precipitațiilor căzute pe parcursul primăverii în o mare parte a teritoriului țării în fond a constituit 100-170 mm, sau 90-140% din normă. Doar în unele raioane din nordul republicii suma lor a atins 211-224 mm (170-190% din normă). Deosebit de ploioasă a fost luna mai, cînd precipitațiile au căzut pretutindeni. Pe parcursul lunii mai, în cea mai mare parte a teritoriului republicii cantitatea lor a constituit 50-100 mm (100-150% din norma lunară), iar izolat în unele raioane din nordul şi centrul țării a atins valori de 110-130 mm (180-247% din norma lunară).

Cea mai mare cantitate de precipitații a căzut în regiunea PH Costeşti – 169 mm (312% din norma lunară), ceea ce se semnalează în această zonă pentru a doua oară în ultimii 50 de ani.

Numărul de zile cu precipitații (≥0,1 mm) pe parcursul sezonului de primăvară a constituit de la 24 (SM Leova) pînă la 38 (SM Briceni), ceea ce în medie se semnalează o dată în 3-5 ani. Numărul maxim al ploilor pentru toată perioada de observații în teritoriu a atins valori de 52 de zile (SM Briceni, anul 1978). Ani similari după numărul de zile cu precipitații şi cantitatea lor pe parcursul sezonului de primăvară sunt 2006 şi 2008.

Învelişul de zăpadă s-a semnalat în prima jumătate a lunii martie, grosimea lui în unele zile pe platformele meteorologice a atins 18 cm (SM Ceadîr-Lunga).

Pe parcursul sezonului de primăvară s-au semnalat depuneri de chiciură şi polei, viscole, cețuri, descărcări electrice, grindină, intensificări ale vîntului cu viteza de pînă la 20 m/s.

Fenomene meteorologice stihinice nu s-au semnalat.

Comparativ cu primăvara anului 2009, acest sezon a fost similar după regimul termic, dar precipitații au căzut considerabil mai multe (cu 20-90 mm).

Condițiile meteorologice şi agrometeorologice din primăvara anului 2010 pe luni aparte sunt prezentate mai jos.

Pe parcursul lunii martie pe teritoriu s-a semnalat în fond vreme obişnuită după regimul de temperatură.

Temperatura medie a aerului pe parcursul lunii a fost mai înaltă față de valorile normei cu 0,5-2,0°C şi a constituit 3,0°C - 4,5°C căldură.

Temperatura maximă a aerului a urcat pînă la 23°C căldură (SM Făleşti), iar temperatura minimă a scăzut pînă la 17°C frig (SM Rîbnița, Tiraspol).

Suma precipitațiilor căzute în decursul lunii martie în o mare parte a teritoriului republicii a constituit 20-45 mm (75-155% din norma lunară), izolat, îndeosebi, în jumătatea de nord a țării – 8-15 mm (35-55 % din norma lunară).

Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin 5°C, ce a determinat începutul vegetației culturilor agricole pe teritoriul republicii, a avut loc pretutindeni pe 19 martie, fiind cu 1-2 săptămîni mai devreme față de termenle obişnuite.

Din cauza regimului termic ridicat culturile de toamnă, către sfîrşitul decadei a doua a lunii martie, au început vegetația (în termene apropiate de cele obişnuite). Către sfîrşitul lunii, pe o mare parte a teritoriului republicii, culturile de toamnă s-au aflat în fază de înfrățire, izolat – frunza a treia. La situația din 31 martie a.c., numărul plantelor pe 1 m^2 a constituit în fond 345-505, izolat – 220-285. În o mare parte a semănăturilor cu culturi de toamnă la plantele înfrățite s-au format 2-3 tulpini. Starea semănăturilor îndeosebi este bună, izolat satisfăcătoare.

La situația din 28 martie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu culturi de toamnă au constituit, în fond, 25-40 mm (75-130 % din normă), izolat 15-20 mm (55-65 % din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru în fond – 110-220 mm (75-130 % din normă).

Umflarea şi desfacerea mugurilor florari la pomii fructiferi a început în decada a treia a lunii martie

(cu 5-10 zile mai devreme față de termenle obişnuite. La vița de vie, către sfîrşitul lunii a început circulația sevei (în termenele apropiate de cei obişnuite).

La situația din 28 martie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de un metru pe terenurile cu culturi multianuale a constituit 125-215 mm (75-155 % din normă).

În decada a treia a lunii martie gospodăriile agricole au început semănatul culturilor cerealiere de primăvară (în termenele apropiate de cele obişnuite). Temperatura medie a solului la adîncimea de 10 cm, în decada a treia a lunii martie, a constituit 9-11°C căldură.

Rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu arătură de toamnă au constituit, în fond, 25-45 mm (70-120 % din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru – 130-230 mm (90-125 % din normă).

În decursul lunii aprilie, pe teritoriul republicii s-a semnalat preponderent vreme caldă şi cu precipitații.

Temperatura medie a aerului pe parcursul lunii în teritoriu a fost mai înaltă față de valorile normei cu 0,5-1,5°C şi a constituit 10,5°C - 11,5°C căldură.

Temperatura maximă a aerului pe teritoriul republicii a urcat pînă la 24°C căldură (SM Camenca, Bălți, Făleşti, Bravicea).

În a doua jumătate a lunii aprilie, pe o mare parte a teritoriului republicii, s-au semnalat înghețuri în aer cu intensitatea de 1-2°C frig, fapt atestat în această perioadă în medie o dată la 5-10 ani, izolat – 4°C frig (SM Bălți), temperaturi înregistrate în medie o dată la 20 ani. De asemenea, la suprafața solului şi la înălțimea de 2 cm de la sol s-au semnalat înghețuri cu intensitatea de 0-6°C frig, fapt ce se semnalează în această perioadă în medie o dată în 3-10 ani.

Suma precipitațiilor căzute în decursul lunii aprilie a constituit în fond – 30-58 mm (80-160% din normă), izolat 15-25 mm (35-70% din normă).

Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin 10°C căldură, ce determină începutul vegetației active a culturilor agricole, pe teritoriul republicii a avut loc în 1-5 aprilie, fiind cu 2-3 săptămîni mai devreme față de termenele obişnuite.

În majoritatea zilelor lunii aprilie condițiile meteorologice au fost satisfăcătoare pentru creşterea şi dezvoltarea culturilor de toamnă, pomicole şi viței de vie, pentru răsărirea sfeclei de zahăr, orzului de primăvară şi mazării, de asemenea, pentru semănatul porumbului.

La grîul de toamnă, la începutul lunii, s-a semnalat înfrățirea, către sfîrşitul primei decade a început faza formării paiului (cu 5-10 zile mai devreme față de termenele obişnuite). Pe parcursul lunii la culturile cerealiere de primăvară s-a semnalat răsărirea şi formarea frunzei a treia, către sfîrşitul lunii – înfrățirea. La mazăre s-a semnalat răsărirea şi formarea frunzei a treia adevărată. Starea semănăturilor preponderent a fost bună.

La situația din 28 aprilie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu culturi de toamnă, în o mare parte a teritoriului țării, au constituit 25-40 mm (85-125% din normă), izolat –10-20 mm (40-65% din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru – 90-185 mm (80-145% din normă).

La floarea soarelui în semănăturile timpurii către sfîrşitul lunii s-a semnalat răsărirea plantelor, multe gospodării au continuat semănatul. La sfecla de zahăr s-a semnalat formarea frunzei a treia. Starea culturilor preponderent a fost bună.

La situația din 28 aprilie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu floarea soarelui au constituit în fond 25-35 mm (80-105% din normă), izolat 15-20 mm (50-65% din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru – 90-165 mm (75-115% din normă).

La culturile pomicole (cais, piersic, cireş, vişin, prun), în luna aprilie s-a semnalat înflorirea, către sfîrşitul lunii a început formarea şi creşterea rodului. La măr şi păr în decursul lunii s-a semnalat deschiderea mugurilor, desfacerea primelor frunze şi deschiderea ochiurilor, către sfîrşitul lunii aprilie izolat a început înflorirea. La vița de vie s-a semnalat deschiderea ochiurilor şi desfacerea primelor frunze. La nuc s-a semnalat desfacerea primelor frunze, apariția inflorescențelor şi înflorirea.

La situația din 28 aprilie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de un metru în plantațiile multianuale au constituit 110-175 mm (75-135% din normă).

Pe parcursul lunii aprilie condițiile pentru efectuarea semănatului culturilor agricole au fost favorabi-

le. Temperatura medie a solului la adîncimea de 10 cm a constituit 10-15°C căldură.

La situația din 28 aprilie a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu arătură de toamnă şi la semănăturile de porumb au constituit în fond 25-45 mm (70-160% din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru în fond 110-180 mm (95-135% din normă).

În decursul lunii mai, pe teritoriul republicii s-a menținut vreme caldă şi cu precipitații.

Temperatura medie a aerului pe parcursul lunii a fost mai înaltă față de valorile normei cu 0,7-1,7°C şi a constituit 16,2-17,5°C căldură.

Temperatura maximă a aerului în teritoriul republicii a urcat pînă la 29°C căldură (SM Comrat, Ceadîr-Lunga, Cahul), iar cea minimă a scăzut pînă la 5°C căldură (SM Tiraspol).

Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin 15°C căldură în direcția creşterii ei, ce constituie începutul verii meteorologice, în teritoriul republicii a avut loc pe 1 mai, ceea ce în raioanele de nord este cu 18 zile mai devreme față de termenele obişnuite, iar în raioanele centrale şi de sud ale țării respectiv cu 7-8 zile.

Precipitații au căzut pretutindeni. Suma lor pe parcursul lunii în jumătatea de nord a republicii a constituit 85-130 mm (150-245% din normă), în jumătatea de sud – 50-80 mm (105-165% din normă). Cea mai mare cantitate de precipitații a căzut la PH Costeşti – 169 mm (312% din normă). Numărul total de zile cu precipitații (≥ 0,1 mm) în decursul lunii mai pe teritoriul țării a constituit de la 11 (SM Leova) pînă la 20 (SM Ştefan-Vodă). Numărul zilelor cu precipitații izolate (SM Bălțata, Ştefan-Vodă) au atins semnificații extremale în aceste puncte pentru ultimii 57 de ani. Un an analogic după numărul zilelor cu precipitații în luna mai, este anul 2006.

Ploile căzute în jumătatea a doua a lunii mai, izolat însoțite de grindină cu diametrul de pînă la 8-12 mm (SM Briceni, Cahul) şi intensificările vîntului cu aspect de vijelie de pînă la 20 m/s (SM Leova), au adus pagube semnificative economiei naționale.

Condițiile meteorologice în luna mai au fost în fond favorabile pentru creşterea şi dezvoltarea culturilor cerealiere de toamnă şi primăvară, culturilor prăşitoare, precum şi a plantațiilor multianuale. Vremea ploioasa şi umiditatea înaltă a aerului în a doua jumătate a lunii au creat condiții puțin favorabile pentru coacerea cireşelor şi au contribuit la dezvoltarea bolilor la vița de vie.

La culturile de toamnă, pe parcursul lunii mai, s-a semnalat formarea paiului şi înspicarea. Către sfîrşitul lunii, în o mare parte a semănăturilor de toamnă a început înflorirea spicului (cu o săptămînă mai devreme față de termenele obişnuite). La culturile cerealiere de primăvară s-a semnalat faza formării paiului. Starea culturilor cerealiere preponderent a fost bună.

La situația din 28 mai a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de un metru pe terenurile cu culturi de toamnă în o mare parte a teritoriului țării au constituit 100-170 mm (105-185% din normă), izolat în jumătatea de sud a țării –75-85 mm (70-85% din normă).

La porumb a început formarea masei vegetale – către sfîrşitul lunii s-a semnalat frunza a cincea şi a şaptea, izolat – frunza a treia. Starea plantelor în fond este bună.

La situația din 28 mai a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu porumb au constituit în fond 25-40 mm (80-150 % din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru –130-195 mm (90-170% din normă).

La floarea soarelui, către începutul lunii mai, s-a semnalat răsărirea, către sfîrşitul lunii– formarea perechii a doua de frunze adevărate.

La situația din 28 mai a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul arabil al solului pe terenurile cu floarea soarelui au constituit în fond 25-45 mm (85-175% din normă), izolat în jumătatea de sud a țării – 15-20 mm (65-75 % din normă), în stratul de sol cu grosimea de un metru – 110-185 mm (90-150% din normă).

La culturile pomicole, pe parcursul lunii mai a continuat formarea şi creşterea rodului, la cireş s-a semnalat coacerea fructelor. La vița de vie a continuat formarea inflorescențelor, izolat a început înflorirea.

La situația din 28 mai a.c., rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de un metru în plantațiile multianuale au constituit, în fond, 125-185 mm (95-165 % din normă), izolat în raioanele de sud – 95-115 mm (65-80% din normă).

Notă: SM - Stație meteorologică
PH - Post hidrologic
PAM - Post agrometeorologic